Билјана Камчевска
Жаклина Ристовска
Анета Трифуновска Стојанова
Марија Јашевска
Ирена Пантова

ДРУШТВО

за I разред деветогодишњег основног образовања

ДРУШТВО 1
за I разред деветогодишњег основног образовања

Издавач:
Министарство образовања и науке Републике Северне Македоније
Ул. „Св. Кирил и Методиј“ бр. 54, 1000 Скопље

Аутори:
Билјана Камчевска
Жаклина Ристовска
Анета Трифуновска Стојанова
Марија Јашевска
Ирена Пантова

Рецензенти:
Мариета Петрова
Светлана Јосифовска
Весна Недановска

Илустрације:
Коришћене су илустрације из базе Просветног дела и Shutterstock

Наслов оригинала:
Општество 1 за I одделение во деветгодишно основно образование
Билјана Камчевска
Жаклина Ристовска
Анета Трифуновска Стојанова
Марија Јошеска
Ирена Пантова

Превод са македонског језика на српски језик: Гордана Јовић-Стојковска

Лектор: Ана Антоновска

Стручна редакција: Даниела Станковска

Уредник: Даниела Станковска

Графичко и техничко уређивање:
Леон Џинго, Евгенија Павлова – АРС СТУДИО

Штампа: Европа 92 - Кочани

Тираж: 19

Место и година издања:
Скопље, 2023. година

Одлуком за одобравање и употребу уџбеника за предмет Друштво за I разред деветогодишњег основног образовања бр. 26-352/1 од 8.02.2023. године, донесене од Националне комисије за образовање

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

373.3.016:316.3(075.2)=163.41

ДРУШТВО 1 : за I разред деветогодишњег основног образовања / Билјана Камчевска ... [и др.] ; [превод са македонског језика на српски језик Гордана Јовић-Стојковска]. - Скопље : Министарство образовања и науке Републике Северне Македоније, 2023. - 94 стр. : илустр. ; 26 см

Превод на делото: Општество 1 : за I одделение во деветгодишно основно образование / Билјана Камчевска ... [и др.]. - Други автори: Жаклина Ристовска, Анета Трифуновска Стојанова, Марија Јашевска, Ирена Пантова

ISBN 978-608-273-418-7

1. Камчевска, Билјана [автор] 2. Ристовска, Жаклина [автор] 3. Трифуновска Стојанова, Анета [автор] 4. Јашевска, Марија [автор] 5. Пантова, Ирена [автор]

COBISS.MK-ID 59995909

Драги првачићу,

Ова ће година за тебе бити изазов да стекнеш много нових знања и искустава. Уџбеник за Друштво ће ти помоћи у томе. У њему има интересантних садржаја, слика и активности преко којих ћеш боље упознати себе, али и друге око себе, упознаћеш школу, непосредну околину и саобраћајна правила. Исто тако ћеш стећи нове вештине, научићеш да примењујеш правила понашања у школи, у кући и средини у којој живиш, развићеш хигијенске и културне навике и оформићеш се у доброг, одговорног и вредног ученика.
Надамо се да ће уџбеник задовољити твоју радозналост и да ће те подстаћи да откриваш и истражујеш још много нових ствари.
Желимо ти успешно учење!

Од ауторки

Симболи

Препричај, разговарај, одговори, именуј, опиши

Питање

Игра

Групна активност

Истражи

Размисли

Драматизуј

Облици као наставник, ученик и слично су употребљени неутрално и односе се на оба пола (мушки и женски), због тога што се на тај начин не оптерећује текст облицима као наставник/наставница, ученик/ученица, видео/видела и слично.

ТЕМА 1

ЈА САМ ДЕТЕ

У овој теми ћемо да учимо:

- Ко/која сам ја
- Шта ми се допада код себе
- Шта могу сада и шта ћу моћи у будућности
- Моја осећања
- Моји другови и другарице

Ко/која сам ја

Упознао си Лину и Филипа и дознао си њихове личне податке. Сада се представи и ти.

Која је твоја адреса и место становања? Зашто треба да знаш своју адресу становања?

Здраво!

Ја сам Филип Николовски.

Имам 6 година. Мој рођендан је 4. априла.

Живим у Битољу, на улици „Првомајској“ бр. 15.

Много волим да се дружим са својим друговима.

Мој омиљени спорт је кошарка и сваког дана се играм напољу са друговима.

Волим да путујем и увек се радујем када посећујем град Охрид.

Свако дете има своје личне податке

_____

име и презиме

_____

адреса становања

_____

датум рођења

Мој рођендан

Опиши шта се догађа на слици.
Препричај како прослављаш свој рођендан.

Када је твој рођендан?
Шта би желео да добијеш као рођендански поклон?

Дознај када је рођендан твог друга.

Месеци у години

Једна година има 12 месеца.
Месеци се ређају један за другим,
када један завршава, следећи почиње.

Наброј месеце у години. Пази на њихов редослед!

Којим месецом започиње година, а којим завршава?
Који месец је сада у току?
У ком месецу је твој рођендан?

Наброј месеце у којима су рођени твоји другови. Према њиховом редоследу открај ко је млађи, а ко старији од тебе.

Предлог игре: Погоди месец.

Шта ми се допада код себе

Свако дете је посебно и има своје особине.

Ана је добра девојчица. Помаже старијима када им је потребна помоћ.

Марко је дарежљив друг.

Емир сређује своју собу сам. Он је вредан.

Ја сам трудољубив и благовремено извршавам своје школске обавезе.

Разгледај слике и разговарај о поступцима деце.

Које особине ти се допадају код себе?
Да ли си поверљиво дете?

Испричај о некој ситуацији када си помогао некоме коме је била потребна помоћ.

Санија редовно храни свог домаћег љубимца. Она је пажљиво дете.

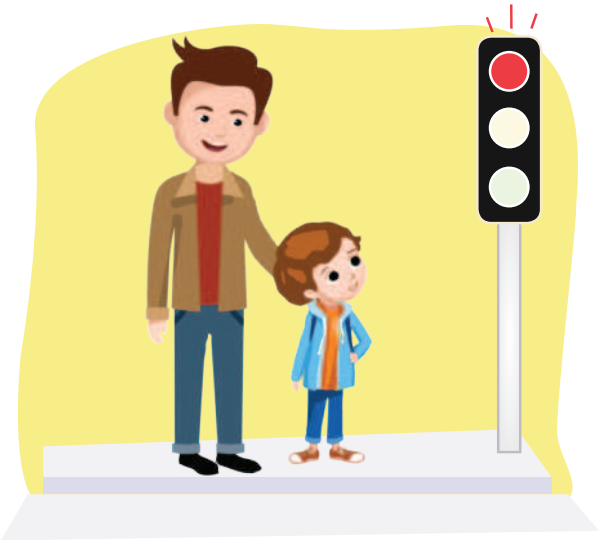

Ја сам врло опрезан када прелазим улицу. Чекам да се упали зелено светло на семафору.

Санија је такође одговорна ученица. Она на време устаје за у школу.

Ана је поверљива другарица. Она зна да чува тајне.

Размисли и направи упоређење твојих позитивних особина са особинама свог друга.

Предлог игре: Напишите позитивне особине.

Шта могу сада и шта ћу моћи у будућности

САДА

У ПРОШЛОСТИ

У ПРОШЛОСТИ

САДА

САДА

У ПРОШЛОСТИ

Опиши шта се догађа на сликама.

Подсети се шта можеш да радиш на мањем узрасту.

Шта можеш да радиш сада, а ниси могао у прошлости?

Ученици су подељени у неколико група.
Сваки ученик у групи говори шта је знао самостално да ради када је био мањи, а шта је научио да ради преко досадашњих стечених знања.

Шта могу сада?

Шта ћу моћи у будућности?

Разгледај и упореди слике.
Која је разлика у томе што раде мања и већа деца?

Шта желиш да радиш сада, а не можеш због узраста?
Шта желиш да знаш да радиш у будућности?

Као што растем могу да правим више ствари:

- самостално да се облачим
- да одржавам личну хигијену
- да бринем о својим стварима
- да сређујем своју собу
- да играм интересантне игре са друговима и др.

Дани у недељи (јуче, данас, сутра)

Деца на сликама имају активности у одређеним данима недеље.

Понедељак је први дан у недељи.

1

Уторак је други дан у недељи.

2

Среда је трећи дан у недељи.

3

Четвртак је четврти дан у недељи.

4

Недеља

Субота + недеља

Именуј дане у недељи по реду.
Који је први, а који последњи дан у недељи?
Који дан је означен бројем 3?

Погледај слике и одреди који дан је данас.
Опиши шта ради дете на слици.

Петак је
пети дан у
недељи.

5

Субота је
шести дан у
недељи.

6

Недеља је
седми дан у
недељи.

7

(Седмица)

= викенд

Која је твоја допунска активност и у којем дану недеље је извршаваш?

Ако је сутра уторак, који дан је данас?
Ако је јуче био четвртак, који дан је данас?
Ако је данас петак, када почиње викенд?

Развијам моје вештине и способности

Шта радиш у своје слободно време?
Који је твој омиљени спорт?

Ја желим да будем балерина.

Упорна сам и редовно вежбам.

Ја желим да будем балетан.

Узбуђен сам због тога што ћу наступати пред публиком.

Деца на сликама успешно развијају своје вештине и способности.
Размисли како постижу успех у ономе што воле да раде.

Која вештина ти се допада и како си је научио?
Шта је потребно да радиш, да би постигао успех?
Који је твој омиљени плес?

Идем на тренинг кошарке три пута у недељи.

На тренинзима сам упознала много нових другова.

Моја жеља је да будем познати кошаркаш.

На такмичењима често побеђујемо као тим.

Вежбај упорно то што желиш да радиш и не отказуј се. Тако ћеш постићи успех.

Необична трка

Миш је веома волео да буде први у свему. Решио је да да рибу медведићу, за узврат да победи у необичној трци. Медведић је прихватио понуду и дозволио мишу да победи.

Почела је трка. Миш је стигао први на циљ. Много се обрадовао победи. Медведић је пак био задовољан што је добио рибу, иако није победио.

Размисли о поступцима миша и медведића.
Ко је поступио погрешно и зашто?
Како би поступио ти у оваквој ситуацији?
Ко по теби треба да победи у трци?

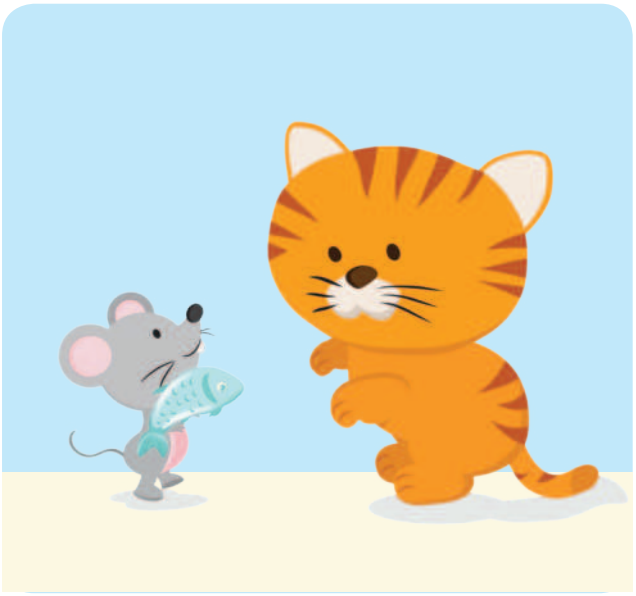

У школском дворишту или сали за физичко играјте улоге медведића и миша. У игри поправите њихове неправилне поступке. Нека победи бољи.

Моја осећања

Шта је осећање?

Нешто изнутра.	Нешто што имам у срцу.	Нешто што ми се познаје по лику.	Нешто што прави да се понашам другачије.

У свом животу људи се налазе у различитим ситуацијама.
Преко израза лица они показују како се осећају.

Погледај лица деце горе. Сваки израз показује различита осећања. Препознај их по изразу и именуј њихова осећања.

Опиши осећања у којима осећаш радост, тугу, страх или љутину.

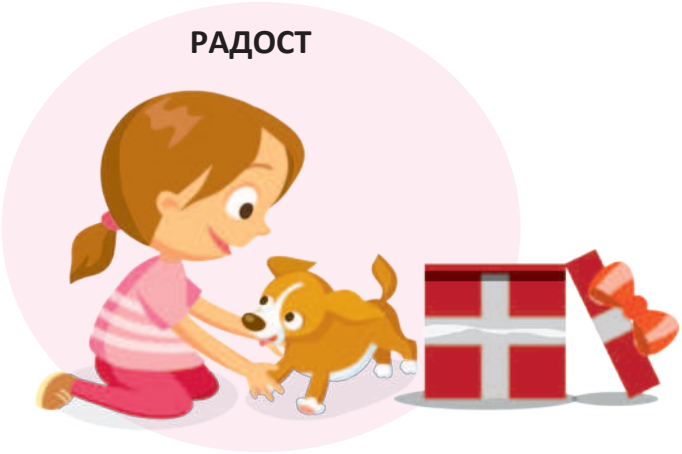

РАДОСТ

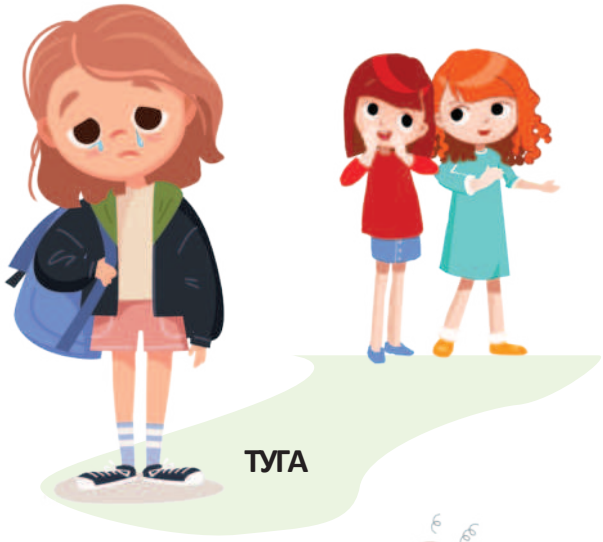

ТУГА

СТРАХ

ЉУТИНА

Разгледај слике, размисли и одговори.

На којој слици препознајеш радост?
Због чега плаче дете? Како би се осећао ти у таквој ситуацији?
Како си препознао страх код детета?
На последњој слици, деца су љута. Зашто?

Свако дете има осећања. Деца показују осећања преко РАДОСТИ, ТУГЕ, СТРАХА и ЉУТИНЕ.
Осећања се јављају свакодневно у различитим ситуацијама.

Како се осећам када...

Како се осећа дете којем је одузета лопта?
Какво осећање је љутња?
Како се понашаш када си љут?

Какво осећање се јавља код детета које је поломило прозор?
Због чега је дете уплашено?
Чега се плашиш ти?

Шта је поклон изазвао код детета?
Шта тебе радује?
Шта радиш када си радостан?

Шта је растужило дете?
Који је најчешћи знак на дечијем лицу када је тужно?
Како се превазилази туга?

Предлог игра: Хајде да покажемо осећања!

Шта је љубав?

Љубав је лепи осећај.
Љубав показујемо када некога или нешто јако волимо.

ЖИВОТИЊЕ

ПОРОДИЦА

ОТАЏБИНА

КЊИГА

ПРИРОДА

ПРИЈАТЕЉИ

БИЉКЕ

Према чему осећаш љубав?
Где осећаш љубав?

Како показујеш љубав?

Како показујеш љубав? Које речи, покрете и поступке користиш?

ДРУГАРСТВО

ДРУГАРСТВО ЈЕ ВАЖНО,
БЕЗ ДРУГОВА ЈЕ ТУЖНО

Другарство је када се
друг с другом дружи.
У другарству свако треба
љубав и пажњу да покаже.

Другарство је када се на одмору
ужина дели.
Али, другарство се показује
и када свака тајна се чува – зар не?

У другарству
се увек говори
лепа и добра реч.
У другарству се све решава
разумевањем и договором.

Шта је то другарство?

Какав треба да буде добар друг?
Какав друг си ти?

Опиши шта се догађа на слици.

У којим ситуацијама препознајеш другарство?

Разгледај слике и испричај поступке добре другарице.

Добар друг помаже, дели, воли, чува тајне, игра, договара се, поштује правила.

Хајде да се играмо и да се дружимо

Шта радиш када си напољу с друговима? Које игре играте? Како се осећаш док се играш?

Разгледај слике. Да ли препознајеш неку од игара које ти играш? Опиши игру коју највише волиш да играш.

ШТА САМ НАУЧИО

ОЦЕНИ СЕБЕ

Обоји звезду у складу са постигнутим успехом.

Знам и умем.

Треба мало да се потрудим.

Потребна ми је помоћ.

- Знам да се представим.
- Знам када ми је рођендан.
- Набрајам месеце у години према њиховом реду.
- Познајем позитивне особине код себе.
- Разликујем садашњост од прошлости и будућности.
- Именујем дане у недељи.
- Могу да одредим који дан ком дану претходи и следи.
- Знам како да развијем своје вештине и способности са улагањем много труда.
- Могу да препознајем погрешне поступке.
- Препознајем осећања радости, туге, љутине и страха код других. Умем да покажем осећања радости, туге, љутине и страха у одређеним ситуацијама.
- Знам различите начине на које може да се покаже љубав.
- Могу да препознам поступке добрих другова.

ТЕМА 2
ЈА САМ УЧЕНИК

У овој теми ћемо учити о:

- Нашој учионици и нашој школи
- Ми ученици и наш наставник / наша наставница

Наша учионица и школа

Ја сам ученик

Како си се осећао првог дана у школи?
У ком разреду си сада?

Опиши слику. У којој школи уче Марија и Марко?
Да ли су они ученици у истом разреду?

У којој школи и ком разреду учиш ти?
Колико ученика има у твом разреду?
Зашто треба да идеш у школу?

Опиши како ти пролази један школски дан.

У школи учимо да сарађујемо једни са другима и да стичемо знања и вештине.

Шта желиш да научиш у школи? Који је твој омиљени предмет?
Како боље учиш, сам или у групи са другим ученицима?
Које игре играте са друговима из разреда за време одмора у школском дворишту?

Моја учионица

Како изгледа твоја учионица? Шта ти недостаје у њој?

Разгледај и опиши учионицу са слике.
Којих углова има у твојој учионици?
Шта је нацртано на табли учионице?
Шта има у ЕКО углу?

Наброј шта има у твојој учионици?
За шта користиш таблу у учионици?
Где закачујете цртеже са друговима?
Да ли у твојој учионици има угао за науку и шта садржи?
Које сликовнице има у вашој разредној библиотеци?

Учионица је наша заједничка просторија
у којој сви заједно учимо и другујемо.

Просторије у школи

У којој просторији у школи учиш и проводиш највећи део школског дана?
Како се зове просторија у школи у којој одржаваш личну хигијену?

УЧИОНИЦА

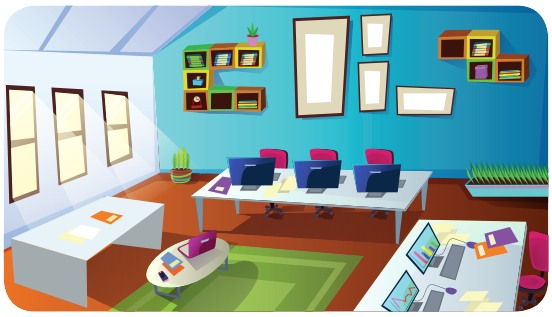
КАНЦЕЛАРИЈА НАСТАВНИКА

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА

ТОАЛЕТ

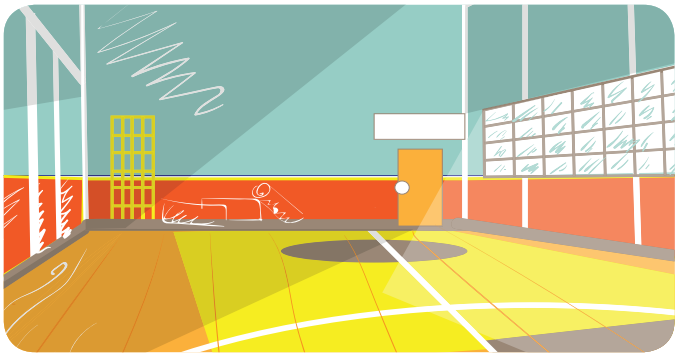
САЛА ЗА ФИЗИЧКО

ХОДНИК

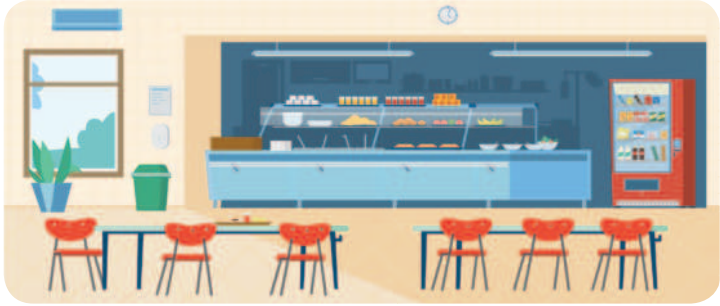
ШКОЛСКА ТРПЕЗАРИЈА

ШКОЛСКА САЛА

Којих просторија има у твојој школи?
Које просторије у школи користиш и зашто?
Истражи да ли је твоја школа лако доступна свој деци?

СТАРТ

Следи упутства и стигни до циља.

Разгледај слику и кажи из које просторије излази дете?
Покрај којих просторија пролази дете да би стигло до школског дворишта?
Опиши пут од твоје учионице до школског дворишта.

Препоручена игра: Пратите упутства и дођите до циља.

Како бринемо о учионици, школи и школском дворишту?

Ученици и наставници заједно брину о хигијени и уређивању учионице.

Опиши шта раде ученици и наставници на слици.

Како бринеш о хигијени у учионици?
Шта си урадио данас да би учионица била уредна и чиста?

Уколико желиш да учионица изгледа лепше, шта би променио?

Опиши шта се догађа на сликама.

Због чега је важно школа и двориште да буду чисти и уредни? Шта би рекао другу, уколико баци отпадак на поду?

Заједно с децом из твог разреда организујте еко-акцију за сређивање школског дворишта и засађивање нових садница.

Школска права и одговорности

Правила у учионици

АКО ПАЖЉИВО СЛУШАШ УПУТСТВА НАСТАВНИКА, ЗНАЋЕШ КАКО ДА ПОСТУПАШ.

ЛЕПО БИ БИЛО ДА БРИНЕШ О ХИГИЈЕНИ УЧИОНИЦЕ.

У УЧИОНИЦУ ТРЕБА ДА СЕ ДОЛАЗИ НА ВРЕМЕ.

ИЗ КЊИГА УЧИМО, ЗАТО ИХ ЧУВАЈ.

КАДА ЖЕЛИШ ДА КАЖЕШ НЕШТО, ПОДИГНИ ДВА ПРСТА.

ПОТРУДИ СЕ ДА ТВОЈА КЛУПА БУДЕ УРЕДНА И ЧИСТА.

Правила у школи

ЛЕПО ЈЕ ДА УЧЕСТВУЈЕШ У УЛЕПШАВАЊУ ШКОЛСКОГ ХОДНИКА.

ПО ШКОЛСКИМ ХОДНИЦИМА НЕ ТРЕБА ДА СЕ ТРЧИ.

МОЖЕШ ДА БРИНЕШ О БИЉКАМА У ШКОЛИ.

БУДИ ИСКРЕН И ДОБАР ДРУГ И НЕ ПОВРЕЂУЈ ДРУГА.

ШКОЛСКИ НАМЕШТАЈ НЕ ТРЕБА ДА СЕ УНИШТАВА.

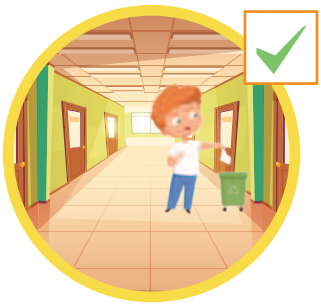

ОТПАДКЕ БАЦАЈ У КОРПИ ЗА ОТПАДКЕ.

Правила у школском дворишту

ПОБРИНИ СЕ ДА ШКОЛСКО ДВОРИШТЕ БУДЕ ЧИСТО И УРЕДНО.

ОДВОЈЕНЕ ОТПАДКЕ БАЦАЈ У ОЗНАЧЕНИМ КАНТАМА ЗА ХАРТИЈУ, ПЛАСТИКУ ИЛИ СТАКЛО.

НЕ ТРЕБА ДА СЕ УНИШТАВА ЦВЕЋЕ, ДРВЕЋЕ И ДРУГЕ БИЉКЕ У ДВОРИШТУ.

ПОМОЗИ ДРУГУ.

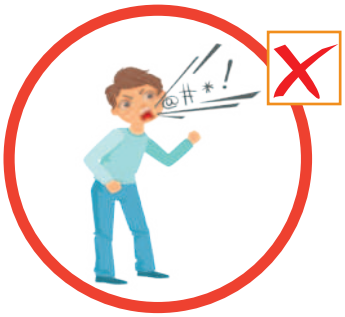

ПАЗИ КАКО ГОВОРИШ, НЕ КОРИСТИ НЕПРИСТОЈНЕ РЕЧИ.

НЕ БАЦАЈ ОТПАДКЕ У ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ.

ИГРАЈ У ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ, НЕ ЗАДИРКУЈ СЕ.

ЛЕПО ЈЕ ДА ДОПРИНЕСЕШ ПРИ ЗАСАЂИВАЊУ ЦВЕЋА И ДРВЕЋА У ШКОЛСКОМ ДВОРИШТУ.

Разговарајте у разреду о правилима понашања у школи, учионици и школском дворишту.

Шта ће се догодити ако ученици не поштују правила понашања?

Одредите и друга правила понашања и направите постере.
Ставите их на видно место у школи.
Најважније је да се поштују правила.

ДАН ШКОЛЕ

Како се осећаш када нешто празнујеш?

Да ли си учествовао на свечаној приредби?

Опиши шта гледаш на слици.
Шта је дан школе?
Ко учествује у припреми његове прославе?

Дознај када је дан школе у твојој школи и како се прославља.

Свака школа има свој дан школе. Тог дана ученици и наставници заједно учествују у припремама за школску приредбу и прослављају га на свечани начин.

Ми ученици и наш наставник

Мој наставник

Који предмети су записани на табли?
Које предмете изучаваш са својим наставником?
Која је улога наставника у школи?
Чему наставник учи своје ученике?

Какве савете и упутства даје наставница ученицима?

У школи поздрављај и понашај се културно.

Брини о свом школском прибору.

Пажљиво слушај упутства наставника и поступај према њима.

Ако желиш нешто да кажеш, дигни два прста.

Завршавај задате задатке на време.

Слушај пажљиво када други говоре.

Понашај се према књизи с љубављу и пажњом.

Које културне поздраве треба да примењујеш у школи?
Како треба да бринеш о књигама и школском прибору?
Како треба да поступаш када наставник објашњава?
Због чега треба да поштујеш савете и упутства наставника?

Поштуј свог наставника и слушај његове савете.
Они ће ти помоћи да постанеш добар ученик.

Предлог игра: Пантомима – правила у школи.

Шта значи да си ученик?

Од дана када полазиш у школу ти постајеш ученик.

Која је твоја улога у школи?
Шта радиш у школи?
С ким проводиш време у школи?

Ученик ће научити много нових ствари када иде у школу.

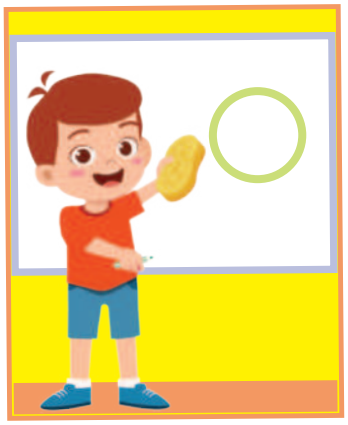

Добар ученик примењује и показује научено.

Опиши шта раде ученици на сликама.

Какав ученик си ако долазиш на време у школу?
За ког ученика кажемо да је вредан?

Како треба да се понашаш са друговима када извршавате неку заједничку активност?

Ученици и наставници имају своје одговорности

Буди одговоран ученик и завршавај обавезе на време.
Тако ћеш бити успешан у учењу.

Опиши слику.
Шта раде ученици, а шта наставница?
Које су одговорности ученика, а које наставнице, на слици?
Да ли у твом разреду радите у групама?
Наброј правила која треба да поштујеш када радиш у групи?

Предлог игра са улогама: Ученик и наставник.

ШТА САМ НАУЧИО

ОЦЕНИ СЕБЕ

Обоји звездицу према постигнутом успеху.

Знам и умем.

Треба још мало да се потрудим.

Потребна ми је помоћ.

- Знам да именујем школу и разред у ком учим.
- Знам просторије у школи и лако се сналазим у њој.
- Знам да бринем о уредности и хигијени у школи.
- Познајем и поштујем правила понашања у учионици, школи и школском дворишту.
- Знам да је улога наставника да нас учи различитим предметима и да нас научи и другим стварима важним за живот.
- Знам моје одговорности као ученик.

ТЕМА 3
МОЈА КУЋА

У овој теми ћемо учити о:

- Кући и породици
- Улогама и одговорностима у кући
- Активностима током дана

Кућа и породица

Кућа у којој живим

У каквој кући живиш, у кући или стану?
Шта има у твом дворишту око куће, или око зграде?

Колико породица могу да живе у кући, а колико у згради на сликама?
По чему је слична, а по чему различита твоја кућа од кућа приказаних на сликама?

Опиши кућу у којој живиш.

Просторије у кући

Именуј просторије у својој кући.

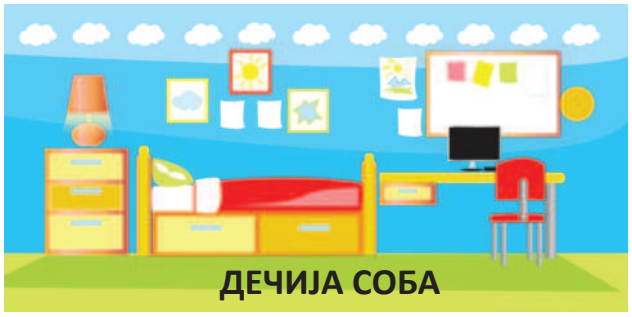

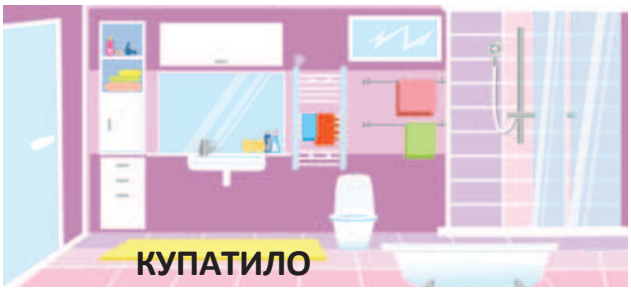

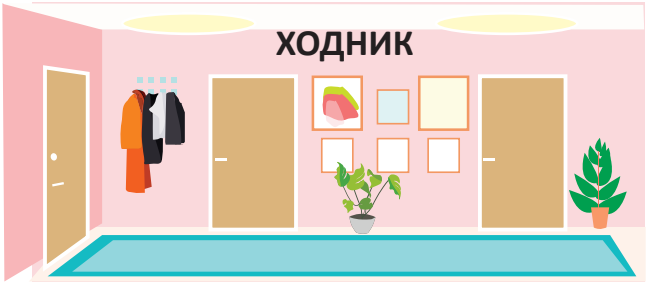

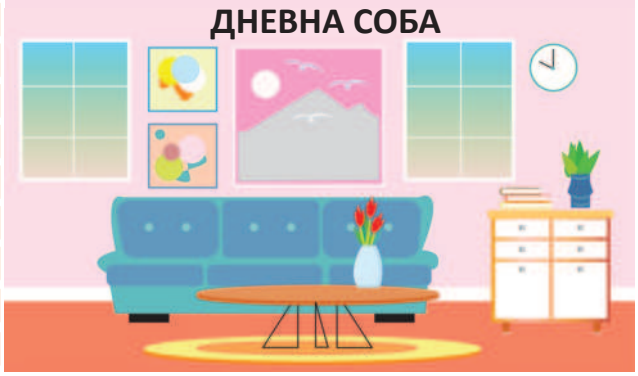

Свака просторија у кући има своју намену.

Од колико просторија је састављена кућа на слици?
Наброј намештај у свакој од просторија на сликама.
Где се спрема храна?
Где породица гледа телевизију.

Колико просторија има у твојој кући?
Чему служи свака просторија у твојој кући?
У којој просторији у кући проводиш највише своје слободно време?

Врсте породица

Породице су различите, али у свима треба да постоји љубав и разумевање. Свака породица је једнако вредна.

Шира породица

Постоје и други видови породица, као на пример усвојитељска и старатељска породица.

На слици су представљени различите врсте породица.
Именуј врсте породица које су представљене и изброј колико чланова броји свака од њих.
Шта је заједничко за све породице?

Предлог игра: Породичне улоге.

Моја породица

Именуј чланове породице на слици.
Именуј чланове твоје породице.

Колико чланова броји твоја породица?
Ко брине о деци у породици?
Како се осећаш у твојој породици?

Сваком детету је потребна породица.

Чланови породице

На слици је представљена једна шира породица. Колико деце имају отац и мајка?

Девојчица у зеленој блузи је сестра оца деце.
Шта је она деци?

Именуј рођаке на слици.
Наброј чланове породице представљене на слици.

Предлог игра: Погоди породичне односе.

Улоге и одговорности у кући

Разгледај слике и опиши ко шта ради.

Објасни каква задужења имају чланови твоје породице у вашој кући.
Која су твоја задужења?
Због чега је важно да бринемо да кућа у којој живимо буде уредна и чиста.

Чистоћа је пола здравља.

Шта раде чланови породице?
Како се помажу међусобно?

Како се помажу чланови твоје породице?
Ко више ради код куће, мушки или женски чланови породице?
Да ли је правилно да постоји подела на мушке и женске послове у кући?
Зашто?

У нашим кућама треба да делимо задужења и
заједно да се помажемо.

Међусобно поштовање у кући

Због чега је важно да постоји међусобно поштовање међу члановима породице? Како ти изражаваш своје поштовање према њима?

Упореди слике и опиши шта примећујеш.

По чему се разликују поступци чланова породице?
Која правила треба да се поштују у вашој кући?
Да ли галамиш када чланови твоје породице одмарају?

Сви чланови у породици или заједници треба да се поштују.

Одржавање личне хигијене са одговорним коришћењем воде

Колико пута у току дана переш руке?
Да ли остављаш воду да тече док переш руке сапуном?

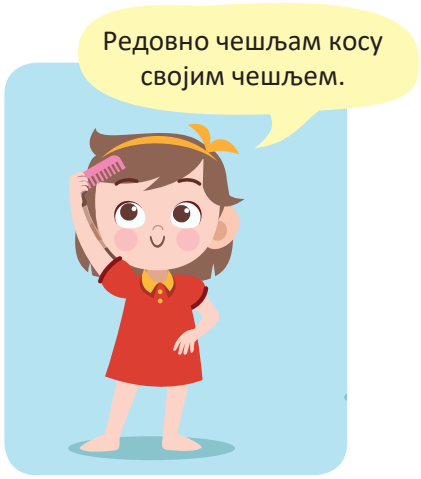

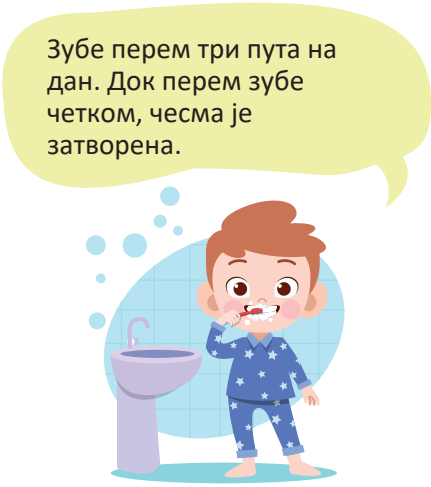

Разгледај и опиши како деца одржавају личну хигијену?
Ко правилно користи воду?

Како ти одржаваш личну хигијену?
Имаш ли своје личне ствари за одржавање личне хигијене?

Због чега треба да се штеди вода?

Вода много вреди, зато треба да се штеди.

Одвајање отпада у кући

Како поступате са отпацима у вашој кући?

Разгледај и опиши шта се догађа на сликама?

Шта ставља дете у плавој канти, а шта у канти зелене, жуте и црвене боје?

Где завршавају отпаци из ваше куће?

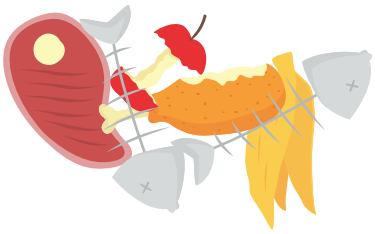

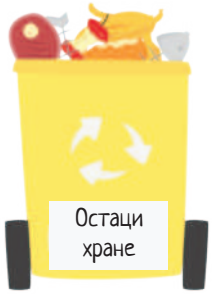

Отпад треба да се баца у одговарајућим кантама за отпадке.

Активности током дана

Које активности извршаваш током дана?

Сваког дана моји мајка и отац иду на посао.

Током дана деда и баба раде у врту.

Сваког јутра идем у школи, а враћам се у подне.

Моја сестра је током дана у обданишту.

Где иду отац и мајка детета са слике, сваког јутра?
Опиши шта раде други чланови породице током дана?

Увече са мојом породицом гледамо телевизију.

Преко дана се играм са мојим друговима из суседства.

Сваке вечери отац ми чита приче.

Током ноћи сестра и ја спавамо. Лежемо око 9 часова.

Када девојчицина породица гледа телевизију?
Када девојчица слуша приче?
Шта током ноћи раде сестре?

Када идеш у школи?
У ком делу дана разгледаш сликовнице или играш игре?
Шта током дана раде чланови твоје породице?
Које активности планираш за следећу суботу?
Због чега треба да се планирају активности за сваки дан?

Моје слободно време

Како организујеш слободно време?

Слободно време је за слушање музике, цртање, спортске активности, игре са друговима, рад у дворишту, пешачење, посете рођака и пријатеља, вожње бицикла, време за излет, планинарење и др.

ЦРТАЊЕ

ДРУЖЕЊЕ СА ЖИВОТИЊАМА

НА БИЦИКЛУ

СА ПОРОДИЦОМ

Разгледај слике и одговори:
шта раде деца и одрасли у слободно време?

ПЕШАЧЕЊЕ

ПЛАНИНАРЕЊЕ

ДРУЖЕЊЕ

КЛИЗАЊЕ НА ЛЕДУ

Опиши шта радиш у слободном времену сваког дана седмице?
Коју активност желиш да правиш у слободном времену?

ШТА САМ НАУЧИО

ОЦЕНИ СЕБЕ

Обоји звездицу према постигнутом успеху.

Знам и умем.

Треба још мало да се потрудим.

Потребна ми је помоћ.

- Знам да набројим просторије у мојој кући и знам за шта се користе.
- Знам од колико чланова се састоји моја породица и разумем породичне везе.
- Знам да постоје различите врсте породица.
- Умем да бринем о својој личној хигијени и одговорно да користим воду.
- Знам улогу чланова породице у одржавању хигијене у кући.
- Разликујем задужења и одговорности одраслих и деце у породици и кући, без да правим разлике између мушких и женских послова.
- Знам да набројим властите активности и активности чланова породице током дана.
- Познајем различите начине организовања мог слободног времена.

ТЕМА 4

МЕСТО У КОЈЕМ ЖИВИМ

У овој теми ћемо учити:

- Мој град/село и моја држава
- Безбедно се играм и оријентишем у простору
- Безбедно се крећем и учествујем у саобраћају

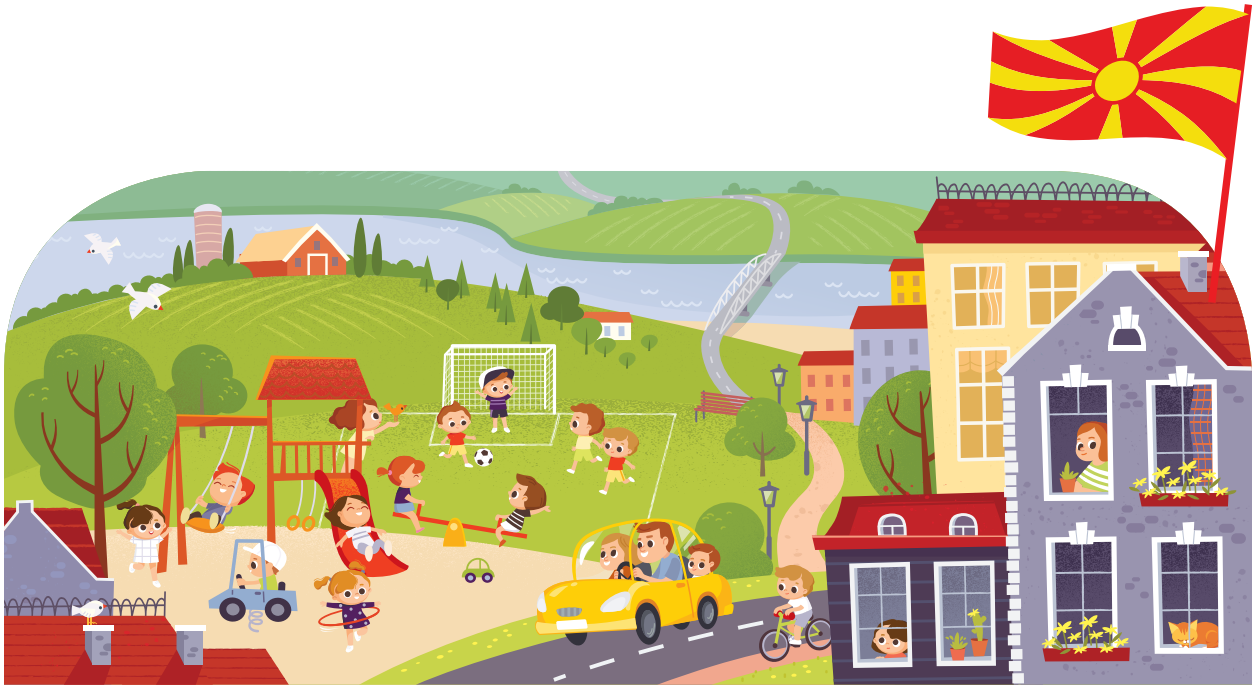

Мој град/село и моја држава

Кућа у којој живим.

Где живи Сенада?
Како изгледа град у којем она живи?

Људи живе у градовима и на селу.

ГРАД је велико насељено место.

СЕЛО је мање насељено место.

Где живи Михаил?
Како изгледа село у којем живи?

СВАКО МЕСТО ЖИВЉЕЊА ИМА СВОЈЕ ЛЕПОТЕ!

Како се зове твоје место живљења?
Упореди величину, какво је то насељено место?

Опиши своје место живљења!

Моја држава

Ми живимо у
РЕПУБЛИЦИ СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ.

Како се зове твоја држава?
Којих боја има на застави Републике Северне Македоније?

Шта је представљено жутом бојом?

Постави прст на пијаци која је представљена на слици. Када наставник почне да чита, пажљиво слушај. Прати где је била Ања и шта је она посетила. Крећи прст до места које чујеш.

АЊИНА ШЕТЊА

Једног јутра Ања и њена мајка су отишле на пијацу. Хтеле су да купе много воћа и поврћа. Када су купиле све, продужиле су пут поред амбуланте и ушле у апотеку. Тамо су купиле лекове за њену бабу. Потом су отишле у продавницу где су купиле млеко.

Ања је тог дана била врло вредна. Поред тога што је помагала мајци, она је научила и објекте који се налазе у њеној околини. А то су: ПИЈАЦА, ПРОДАВНИЦА, АМБУЛАНТА и АПОТЕКА.

Које објекте је посетила Ања? Наброј их!
Шта су купиле Ања и њена мајка на пијаци?
Где су купиле млеко?
По ком знаку препознајеш амбуланту?
Где купујемо лекове?

Којих објеката има у месту где живиш?
За шта они служе људима?

Професије којима се људи баве

Разгледај слике и кажи ко где ради.

Где идемо када смо болесни? Какве боје је одећа лекара на слици?
Шта ради медицинска сестра? Коме она помаже?
Опиши униформу полицајца.
Шта раде ватрогасци?

ШТА ЖЕЛИШ ДА БУДЕШ КАД ПОРАСТЕШ?
Ево шта желе да буду твоји другови!

Које професије су изабрали твоји другови?
Размисли шта желиш да будеш када порастеш? Зашто?

Предлог игра: Шта желим да будем?

Безбедно се играм и оријентишем у простору

Где треба да се играш када си напољу?

БЕЗБЕДНА МЕСТА ЗА ИГРУ

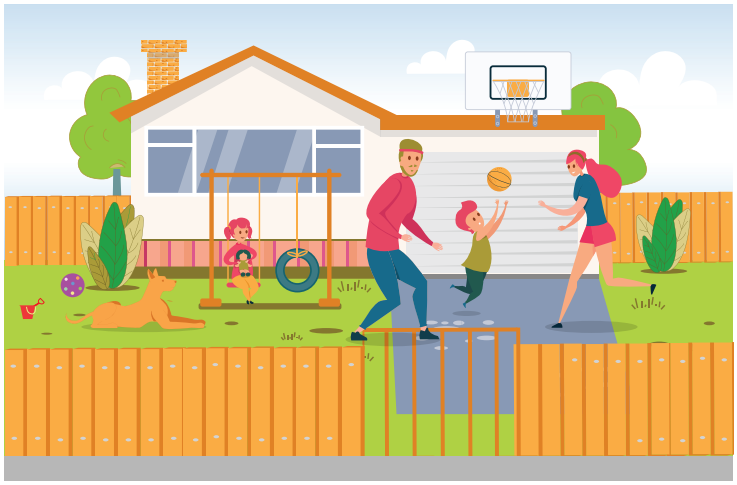

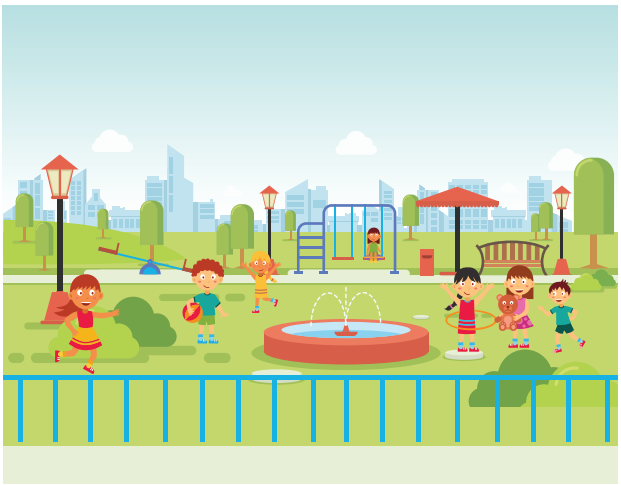

Каква су ова места за игру?
Које је твоје омиљено место за игру када си напољу? Где се налази?
Опиши шта је безбедно место за игру!

Разгледај добро слике.
Шта видиш на њима?

НЕБЕЗБЕДНА МЕСТА

Због чега је опасно да се игра на овим местима?
Шта може да се догоди ако се играш на улици?
Шта мислиш, због чега градилиште није место за дечију игру?

Безбедно се крећем и учествујем у саобраћају

Слушајте песмицу на тему „Саобраћај“.

Пажљиво погледај слику. Шта гледаш?

Сви смо ми учесници у САОБРАЋАЈУ.
И ти си део саобраћаја у твојој околини.

Разгледај пажљиво слику и оцени да ли сви учесници у саобраћају поступају правилно? Где мајка и дете прелазе улицу?
Где се крећу бициклисти?
Како се назива део где се крећу аутомобили?

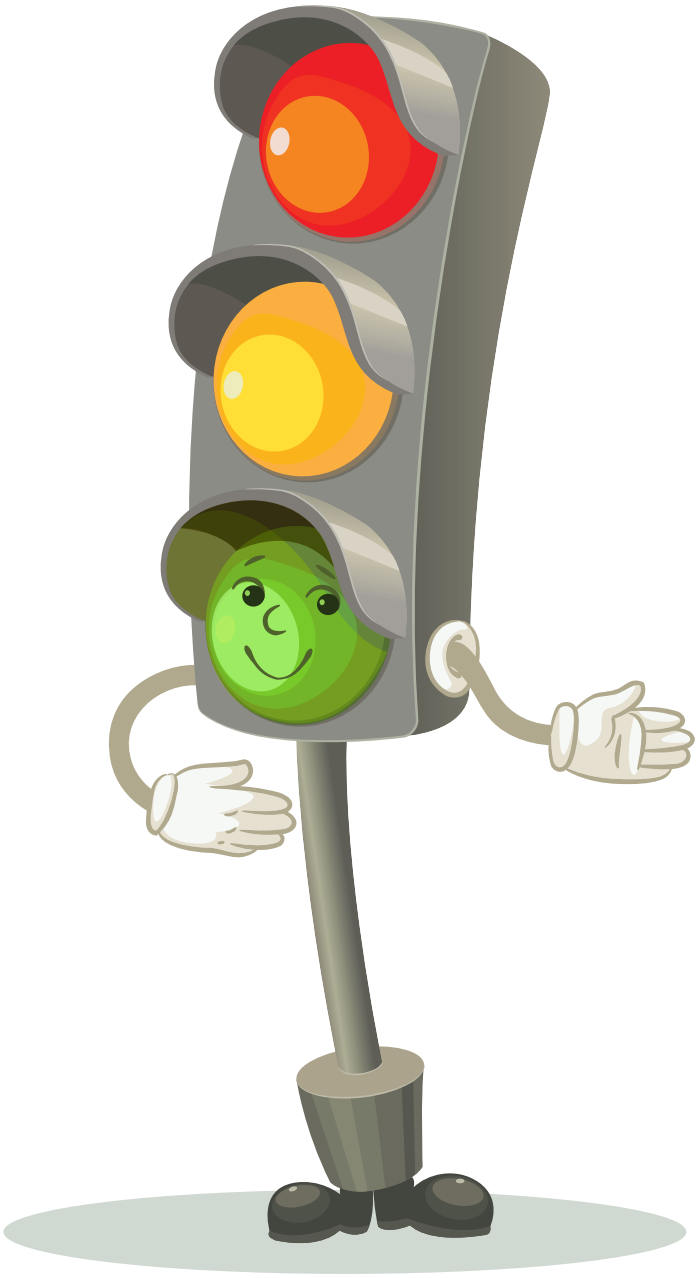

СЕМАФОР

Семафор сам ја!
На улици стојим
исправен и важан
испред свакога од вас.

Али сам и врло леп,
имам три боје.
Свака од њих
Лепо ми стоји.

Свака боја
нешто каже и зрачи,
треба да се поштује
шта она показује и значи.

ЦРВЕНО ли бљесне сви треба да стојимо,
на ЖУТО се спремамо
и у себи бројимо!
На ЗЕЛЕНО полазимо,
радујемо се и путујемо.

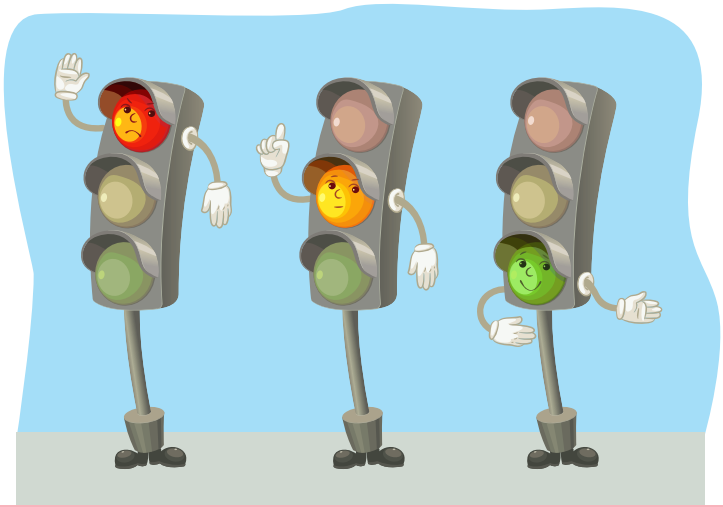

Шта је семафор?
Колико има боја?
Шта означава свака од њих?

Какву боју и облик имају саобраћајни знаци на слици?
Шта показују ови саобраћајни знаци?

Због чега је важно да знаш значење саобраћајних знакова?
Ко треба да поштује саобраћајне знаке?

САОБРАЋАЈНИ ЗНАЦИ ТРЕБА ДА СЕ ПОШТУЈУ.

Безбедно и небезбедно кретање у саобраћају

Разгледај слике и откриј која од понуђених ситуација у саобраћају је безбедна, а која није безбедна.

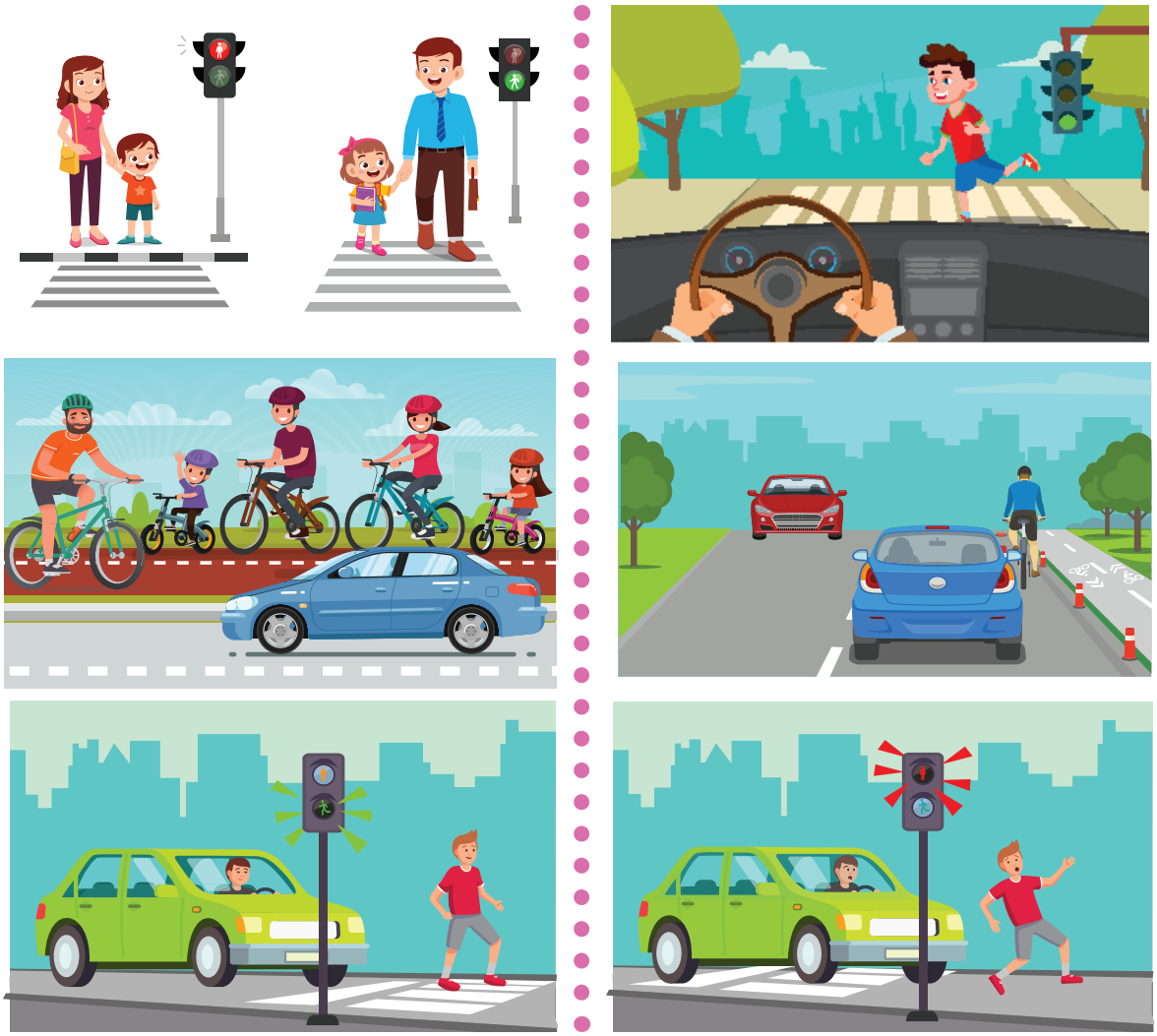

У САОБРАЋАЈУ постоје правила. Ако их поштујеш бићеш безбедан учесник. Када не поштујеш саобраћајна правила, ти се налазиш у небезбедној ситуацији.

Где пешак прелази улицу безбедно?
У каквој ситуацији се налази бициклист који вози на улици?
Како поступа возач који својим аутомобилом стоји на црвеном светлу?
Разгледај слике и објасни ко је у небезбедној ситуацији?

БЕЗБЕДНО ПОНАШАЊЕ

- **Застани**.
- **Погледај лево**, а затим десно.
- Када си сигуран да нема возила - пређи.

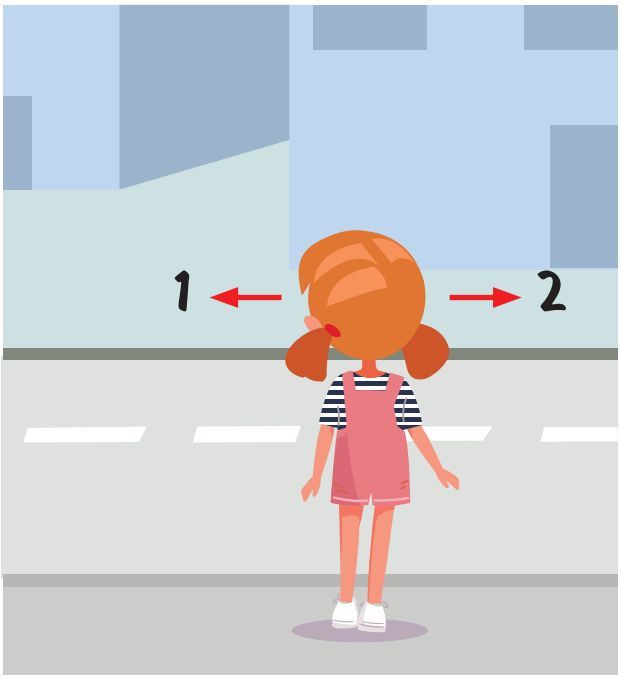

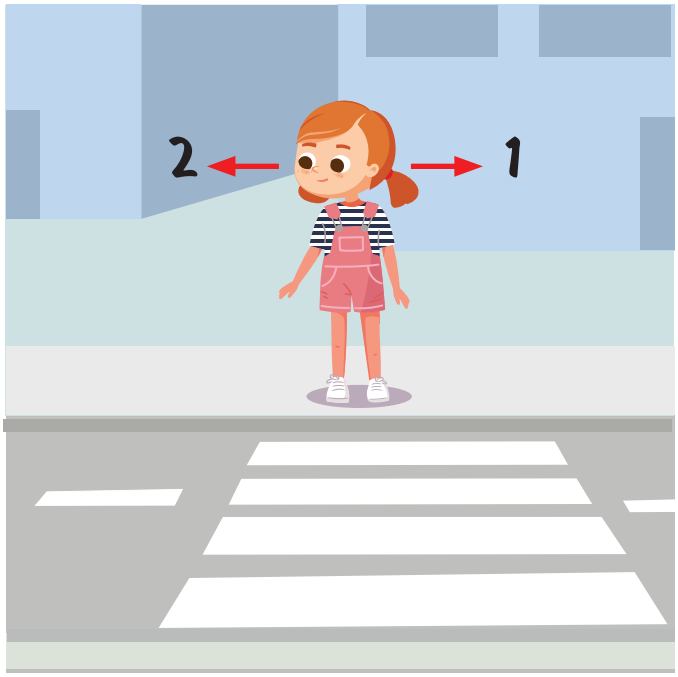

Када пешак прелази улицу, прво гледа лево, потом десно!

Најважније је да научиш и да знаш како правилно и безбедно да прелазиш улицу. И на овом узрасту то треба да радиш у присуству одраслог.

Предлог игра: Погледај лево - погледај десно.

Возила са предношћу проласка

На улицама гледамо и срећемо различита возила.
Возила која имају светлеће и звучне сигнале су различита.
У одређеним ситуацијама она помажу људима.
Може да се потражи на следећим телефонским бројевима.

ПОЛИЦИЈА

ВАТРОГАСНА

ХИТНА ПОМОЋ

Какве боје је возило полиције? Шта ради полицајац на слици? У којој ситуацији се позивају ватрогасци и на који број треба да се јавиш? Кога превози хитна помоћ? По чему препознајеш возило хитне помоћи? На који број можеш да их позовеш у случају хитне потребе? Због чега ова возила увек имају предност при проласку?

Размисли! Када би имао могућност да се сретнеш са полицајцем, ватрогасцем или лекаром хитне помоћи, шта би желео да питаш и да дознаш у вези са њиховим послом?

У школи позовите госта (полицајца, ватрогасца, медицинску сестру или лекара хитне помоћи) који ће испричати интересантан догађај са свог посла.

ШТА САМ НАУЧИО

ОЦЕНИ СЕБЕ

Обоји звездицу према постигнутом успеху.

Знам и умем.

Треба још мало да се потрудим.

Потребна ми је помоћ.

- Знам да именујем место живљења. Препознајем најважније објекте у њему. Знам чему они служе.
- Знам да именујем своју државу и препознајем њену заставу.
- Разликујем професије: продавац, лекар, медицинска сестра, апотекар.
- Препознајем безбедна места за игру.
- Разликујем улицу, пешачки прелаз, тротоар, раскрсницу и бициклистичку стазу.
- Препознајем семафор и основне саобраћајне знаке.
- Знам и поштујем основна правила за безбедно кретање у саобраћају.
- Знам телефонске бројеве и улогу хитне помоћи, полиције и ватрогасне службе.

ИГРЕ

- Погоди месец
- Наше позитивне особине
- Хајде да покажемо осећања!
- Прати упутства и стигни до циља
- Пантомима
- Ученик и наставник
- Погоди породичне односе
- Породичне улоге
- Пантомима – професија
- Погледај лево – погледај десно!

УПУТСТВА ЗА ИГРЕ

Погоди месец

Наређајте се у круг. Један ученик треба да стане у средину са лоптом у рукама. Каже један месец и баца лопту ка другом ученику. Онај који ухвати лопту треба да каже следећи месец. Ако погоди месец, стаје у средину круга и баца лопту ка другом. Игра може да се игра на више начина, на пример да се погоди месец који претходи наведеном, или да се погађа име месеца који почиње на одређено слово итд. ..... (Страница 11)

Наше позитивне особине. Ученици седе у круг, у средини једно дете говори о својим позитивним особинама. Затим, по свом избору, именује друго дете које ће да седне у средину и да каже своје позитивне особине. Игра продужава са следећим дететом. ..... (Страница 13)

Хајде да покажемо осећања! Ученици праве израз лица према речи коју говори наставник (Пр. СРЕЋА...), а потом на самолепљивом листићу црта лице показујући како се осећа у тренутку. Листиће лепе на табли и свако говори зашто је нацртао то. Води се разговор о томе који осећај преовлађује. ..... (Страница 25)

Следи упутства и стигни до циља. Одредите из које просторије треба да изађе да би стигло до друге просторије коју ћете изабрати без да му кажете. Упућујте га правцима ИДИ ПРАВО, СКРЕНИ ЛЕВО, СРЕНИ ДЕСНО, ИЗАЂИ... Играјте овако и са друговима у разреду.

Један даје правце, други извршава и погађа циљ до којег треба да стигне. ..... (Страница 39)

Пантомима – правила у школи. Наставник бира неки од понуђених симбола на постеру. Пример, показује два прста, а ученици погађају правило. Може и обрнуто. Наставник каже одређено правило, а ученици га показују. ..... (Страница 47)

Ученик и наставник. Представите ситуацију из свакодневице у вашој школи. Замените улоге ученика и наставника. ..... (Страница 51)

Погоди породичне односе. Ученици именују рођаке преко следећих питања:

- Твоји баба и деда су твојој мајци....
- Родитеље твог оца именујеш као...
- Како зовеш брата твог оца?
- Шта је теби сестра твоје мајке?

Ученици сами постављају слична питања, а други ученик погађа. Онај ученик који погоди смишља питање и тако се игра наставља.

Дајте могућност ученицима сами да изаберу шта желе да прикажу. ..... (Страница 57)

Породичне улоге. У разреду драматизујте породичне улоге. (Страница 59)

Пантомима: шта желим да будем? Ученик бира професију. Стаје на одређено место и помоћу покрета тела покушава да објасни својим друговима професију коју је замислио. ..... (Страница 77)

Погледај лево - погледај десно! Симулирајте игру за правилно прелажење улице, користећи појмове ПОГЛЕДАЈ ЛЕВО - ПОГЛЕДАЈ ДЕСНО. Игра може да се игра у учионици или у школском дворишту. (Страница 85)

СОДРЖИНА

Увод 3

Симболи 4

Тема 1: ЈА САМ ДЕТЕ 5

Ко/која сам ја 6
- Мој рођендан 8
- Месеци у години 10

Шта ми се допада код себе 12

Шта могу сада и шта ћу моћи у будућности 14
- Дани у недељи (јуче, данас, сутра) 16
- Развијам своје вештине и способности 18
- Погрешни поступци 20

Моја осећања 22
- Како се осећам сада 24
- Шта је љубав? 26

Моји другови и другарице 28
- Хајде да играмо и да се дружимо 30

ШТА САМ НАУЧИО 32

Тема 2: ЈА САМ УЧЕНИК 33

Наша учионица и школа 34
- Ја сам ученик 34
- Моја школа 35
- Моја учионица 36

Просторије у школи 38
Како бринемо о нашој учионици, школи и школском дворишту? 40
Школска правила и одговорности 42
Дан твоје школе 44

Ми ученици и наш наставник 46
Мој наставник 46
Шта значи да си ученик? 48
Ученици и наставници имају своје одговорности 50

ШТА САМ НАУЧИО 52

Тема 3: МОЈА КУЋА 53

Кућа и породица 54
Кућа у којој живим 54
Просторије у кући 55
Видови породица 56
Моја породица 58
Чланови моје породице 59

Улоге и одговорности у кући 60
Међусобно поштовање у кући 62
Одржавање личне хигијене са одговорним коришћењем воде 63
Одвајање отпада у кући 64

Активности током дана 66
Моје слободно време 68

ШТА САМ НАУЧИО 70

Тема 4: МЕСТО У КОЈЕМ ЖИВИМ 71

Мој град/село и моја држава 72
Кућа у којој живим 72
Моја држава 73
Објекти у мојој околини 74
Професије којима се људи баве 76

Безбедно се играм и оријентишем у простору 78

Безбедно се крећем и учествујем у саобраћају 80
Саобраћајни знаци и семафор 82
Безбедно и небезбедно кретање у саобраћају 84
Возила са предношћу проласка 86

ШТА САМ НАУЧИО 88

Упутства за игре 90